

Górski, Andrzej

Wspomnienia pośmiertne : Tadeusz Miłobędzki (1877-1959)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 46, 234-238

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cym, niemal surowym, nie uznającym żadnych usprawiedliwień w niedokładnościach, ale i sprawiedliwym. Podczas blisko 40 lat trwającej działalności klinicznej wykształcił rzeszę znanych lekarzy, z których wielu doszło do tytułów profesorskich, jak Mieczysław Fejgin, Jerzy Glass, Beniamin Jochweds i Teofila Lewenfisz-Wojnarowska.

Członkiem wybranym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego został w r. 1910. Później z racji kolejnych przemianowań członkostwa był członkiem rzeczywistym /od r. 1911/, czynnym /od r. 1926/ i nadzwyczajnym /od r. 1931/ Towarzystwa; w roku 1950 został jego członkiem zwyczajnym. Polska Akademia Nauk powołała go w skład swych członków tytularnych /1952/, a następnie członków rzeczywistych /1957/. Był też członkiem Royal Society of Medicine i Société Cardiologique Française. Został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski /1951/ oraz Orderem Sztandaru Pracy I kl. i dwukrotnie Złotym Krzyżem Zasługi.

Profesor Anastazy Landau zmarł w Warszawie 6. II. 1957.

Andrzej Śródka

TADEUSZ MIŁOBĘDZKI /1877-1959/

Tadeusz Benon Miłobędzki urodził się w Kole nad Wartą w roku 1877. Szkołę średnią ukończył w Kaliszu, z którym był zawsze uczuciowo związany. Po maturze wyjechał w r. 1892 do Warszawy w celu podjęcia studiów chemicznych na Uniwersytecie

Warszawskim. Jego zainteresowania wiązały się z bujnie w owych czasach rozwijającą się chemią organiczną, co znalazło swój wyraz w temacie pracy kandydackiej /Działanie trójchloru fosforu na alkohole izomeryczne/ jak i w przyjęciu asystentury w Uniwersytecie Warszawskim /1898/ u znanego badacza terpenów, ucznia Emila Fischera, profesora G. Wagnera.

Z chwilą powstania rosyjskiego Instytutu Politechnicznego w Warszawie Miłobędzki zostaje przeniesiony do Zakładu Chemii Nieorganicznej Instytutu jako asystent. W latach 1904-1905 odbywa studia uzupełniające w Bernie i Lipsku, a w r. 1912 uzyskuje magisterium w Uniwersytecie Warszawskim. W okresie pracy w Instytucie Politechnicznym Miłobędzki, wraz ze swymi kolegami Sławińskim i Szperlem, rozwija żywą działalność społeczną, poświęcając wiele czasu i energii na szerzenie w społeczeństwie polskim wiedzy chemicznej. Kursy Ogrodniczo-Pszczelarskie, szkoła dla młodzieży chłopskiej w Pszczelinie, Kursy Naukowe, Kursy Przemysłowo-Rolnicze i prywatne szkoły średnie w Warszawie były terenem tej działalności. W latach pierwszej wojny światowej Miłobędzki /1915-1917/ był jednym z najaktywniejszych organizatorów Polskiej Politechniki w Warszawie pełniąc funkcję Dziekana Wydziału Chemicznego oraz profesora chemii nieorganicznej i analitycznej Politechniki i Uniwersytetu.

W roku 1918 Miłobędzki uzyskuje stopień doktora w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W latach 1917-1922 jest

Miłobędzki profesorem chemii w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, a w latach 1922-1929 kieruje Zakładem Chemii Nieorganicznej w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

W roku 1929 prof. Miłobędzki obejmuje, po śmierci prof. Zawidzkiego, Zakład Chemii Nieorganicznej w Politechnice Warszawskiej, który rozwija i prowadzi aż do momentu zwolnienia na własną prośbę z obowiązków kierowniczych i dydaktycznych w r. 1954.

W czasie okupacji niemieckiej 1939-1945 Miłobędzki pozostaje w ścisłym kontakcie z pracownikami swego zakładu, z którymi bierze czynny udział w nauczaniu chemii nieorganicznej i analitycznej w samach liceum chemicznego, Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej, oraz szkolnictwa tajnego. Po zakończeniu wojny w r. 1946 wraca Miłobędzki do Warszawy skupiając wokół siebie w Zakładzie Chemii Nieorganicznej swych dawnych współpracowników i garstkę młodych adeptów, z którymi zetknął się w czasie wojny.

Chemia była jedyną pasją Miłobędzkiego. Potrafił on jak nikt inny wiązać pracę naukową z działalnością dydaktyczną. Wychował setki chemików - słuchaczy swych znakomitych wykładów. Wielokrotnie wydawane jego podręczniki a zwłaszcza "Szkoła analizy jakościowej" /z oryginalnym podziałem anionów na grupy analityczne/ miały wiodące znaczenie dla nauczania chemii w Polsce na przestrzeni ponad pół wieku.

Głównym obszarem działalności naukowej Miłobędzkiego była chemia fosforu, a zwłaszcza związków tlenowych tego pierwiastka. Metoda Miłobędzkiego otrzymywania kwasu fosforowego przez hydrolizę trójchlorku fosforu weszła na stałe do literatury światowej. Badania Miłobędzkiego w dziedzinie związków fosforu cechował wyraźny cel ogólny - wykazania głębszych analogii między zachowaniem się a budową różnych związków chemicznych, co przy umiejętnym wnioskowaniu rozszerzyło dotychczasowe poglądy na możliwość syntezy różnych związków. Do szczególnie interesujących należą prace Miłobędzkiego nad metodami syntezy z wykorzystaniem utleniających właściwości kationoidu wodorowego z zasad w fazie stałej.

Prof. Miłobędzki, zgodnie z czasami w których działał, łączył pracę nieorganika z działalnością analityczną; był autorem podręczników Szkoła analizy wagowej i objętościowej, oraz Szkoła analizy ilościowej, oraz prowadził badania w dziedzinie analizy objętościowej w skali półmikro /centygramowej/.

Wiele uwagi poświęcał Miłobędzki zagadnieniom klasyfikacji związków. Był jednym z pierwszych wykładających chemię nieorganiczną w podziale związków według stopnia utlenienia. Z zainteresowań klasyfikacyjnych wynikała działalność profesora w dziedzinie nomenklatury. Jego projekt nowego słownictwa naukowego substancji nieorganicznych odpowiadający aktual-

nemu stanowi nauki nie został u nas zaakceptowany, choć analogiczne słownictwo przyjęto w Czechosłowacji. Miłobędzki cieszył się ogromnym szacunkiem jako jeden z najwybitniejszych polskich nieorganików, w latach 1928 i 1952 był wybierany na Prezesa Polskiego Towarzystwa Chemicznego, którego członkostwo honorowe otrzymał w roku 1937. W r. 1932 został członkiem Warszawskiego Towarzystwa Naukowego, w r. 1945 - członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności, w r. 1952 członkiem korespondentem, a w r. 1956 członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk. Był odznaczony w r. 1937 Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz w r. 1956 orderem Sztandaru Pracy II kl. Profesor Tadeusz Miłobędzki zmarł 13.VII.1959 i jest pochowany na cmentarzu powązkowskim w Warszawie.

Uczniami Miłobędzkiego byli profesorowie: Włodzimierz Rodziewicz, Andrzej Górski i Kazimierz Wierzchowski oraz docenci: Jadwiga Kollitowska, Barbara Krukowska-Fulde i Remigiusz Rudnicki. W pisany dorobku prof. Miłobędzkiego znajdują się dwa podręczniki akademickie w wielu wydaniach, około 50 prac badawczych i wiele artykułów różnej treści.

Andrzej Górski

WACŁAW MOSZYŃSKI /1882-1953/

Wacław Moszyński urodził się w roku 1882 w Warszawie. W r. 1905 ukończył Rządową Szkołę Realną w Warszawie, a w r.